

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO

Szczecin, dnia 10 lipca 2024 r.

Poz. 3611

ROZSTRZYGNIĘCIE NADZORCZE NR P-1.4131.197.2024.AB WOJEWODY ZACHODNIOPOMORSKIEGO

z dnia 9 lipca 2024 r.

Na podstawie art. 91 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 609, poz. 721)

stwierdzam nieważność

§ 2 uchwały Nr III/18/24 Rady Gminy Stara Dąbrowa z dnia 4 czerwca 2024 r. w sprawie ustalenia wysokości ekwiwalentu pieniężnego dla strażaków ratowników oraz kandydatów na strażaków ratowników będących członkami Ochotniczych Straży Pożarnych działających na terenie Gminy Stara Dąbrowa, uczestniczących w działaniu ratowniczym, akcji ratowniczej, szkoleniu lub ćwiczeniu oraz zabezpieczeniu obszaru chronionego właściwej jednostki ratowniczo-gaśniczej Państwowej Straży Pożarnej oraz Gminy Stara Dąbrowa w zakresie wyrazów: „organizowanym przez Państwową Straż Pożarną lub Gminę”.

Uzasadnienie

W dniu 4 czerwca 2024 r. Rada Gminy Stara Dąbrowa podjęła uchwałę Nr III/18/24 w sprawie ustalenia wysokości ekwiwalentu pieniężnego dla strażaków ratowników oraz kandydatów na strażaków ratowników będących członkami Ochotniczych Straży Pożarnych działających na terenie Gminy Stara Dąbrowa, uczestniczących w działaniu ratowniczym, akcji ratowniczej, szkoleniu lub ćwiczeniu oraz zabezpieczeniu obszaru chronionego właściwej jednostki ratowniczo-gaśniczej Państwowej Straży Pożarnej oraz Gminy Stara Dąbrowa. Do Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie wpłynęła ona w dniu 11 czerwca 2024 r.

W toku badania legalności tego aktu organ nadzoru stwierdził, że w części w stopniu istotnym narusza on obowiązujący porządek prawny ze względów omówionych poniżej.

Jako materialnoprawną podstawę podjęcia uchwały Nr III/18/2024 organ stanowiący Gminy Stara Dąbrowa powołał m.in. art. 15 ust. 1 oraz ust. 2 ustawy o ochotniczych strażach pożarnych¹⁾. Zgodnie z ww. przepisami *Strażak ratownik OSP, który uczestniczył w działaniu ratowniczym, akcji ratowniczej, szkoleniu lub ćwiczeniu, otrzymuje, niezależnie od otrzymywanego wynagrodzenia, ekwiwalent pieniężny (art. 15 ust. 1). Wysokość ekwiwalentu pieniężnego ustala, nie rzadziej niż raz na 2 lata, właściwa rada gminy w drodze uchwały. Wysokość ekwiwalentu pieniężnego nie może przekraczać 1/175 przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego brutto, ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski" na podstawie art. 20 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1251, 1429 i 1672) przed dniem ustalenia ekwiwalentu pieniężnego. Ekwiwalent pieniężny nalicza się za każdą rozpoczętą godzinę liczoną od zgłoszenia wyjazdu z jednostki ochotniczej straży pożarnej lub gotowości do wyjazdu w celu realizowania zadań, o których mowa w art. 3 pkt 7, bez względu na liczbę wyjazdów w ciągu jednej godziny, a w przypadku kandydata na strażaka ratownika OSP - za każdą rozpoczętą godzinę szkolenia. Ekwiwalent pieniężny jest wypłacany z budżetu właściwej gminy (art. 15 ust. 2).*

¹⁾ Ustawa z dnia 17 grudnia 2021 r. o ochotniczych strażach pożarnych (Dz. U. z 2024 r., poz. 233).

Mając zatem na względzie brzmienie powołanych unormowań, nie budzi wątpliwości uprawnienie rady gminy do podjęcia uchwały w przedmiocie ustalenia wysokości ekwiwalentu pieniężnego dla strażaków ratowników ochotniczych straży pożarnych. Stwierdzić jednocześnie należy, że prawo do ekwiwalentu pieniężnego za udział w czterech rodzajowo określonych zdarzeniach – akcji ratowniczej, działaniu pożarniczym, szkoleniu i ćwiczeniu - wynika wprost z art. 15 ust. 1 ustawy o ochotniczych strażach pożarnych i nie zależy od woli jakiegokolwiek podmiotu. Udział strażaka ratownika ochotniczej straży pożarnej w którymkolwiek ze wskazanych zdarzeń rodzi po stronie strażaka roszczenie o wypłatę ekwiwalentu. Do rady gminy należy natomiast – z woli prawodawcy wyrażonej w art. 15 ust. 2 ustawy o ochotniczych strażach pożarnych – ustalenie wysokości tego ekwiwalentu, przy czym swoboda rady w tym zakresie jest ograniczona poprzez wprowadzenie zastrzeżenia, że nie może on przekraczać *1/175 przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego brutto (...)*.

Rada gminy nie może więc rozstrzygać w uchwale podjętej na podstawie ww. regulacji o żadnych innych kwestiach, w szczególności nie jest władna do ograniczania w jakikolwiek sposób prawa strażaka ratownika ochotniczej straży pożarnej do ekwiwalentu pieniężnego. Ustawodawca nie upoważnił bowiem rady gminy do zawężania zakresu uprawnień strażaków ratowników OSP.

W kontekście powyższego, za nieprawidłowe należy uznać postanowienie §2 uchwały Nr III/18/2024, w zakresie, w jakim wskazuje na organizatorów ćwiczenia oraz szkolenia. W przepisie tym Rada Gminy Stara Dąbrowa ustaliła wysokość ekwiwalentu za udział strażaka ratownika ochotniczej straży pożarnej w szkoleniu lub ćwiczeniu „organizowanym przez Państwową Straż Pożarną lub Gminę” (§2). W ten sposób Rada Gminy Stara Dąbrowa, ustalając wysokość ekwiwalentu pieniężnego wyłącznie za udział w ćwiczeniu bądź szkoleniu organizowanym przez wskazane ściśle dwa podmioty, pominęła okoliczność, że do zadań ochotniczych straży pożarnych należy nie tylko udział w szkoleniach i ćwiczeniach organizowanych przez jednostkę samorządu terytorialnego i Państwową Straż Pożarną, ale również przez inne uprawnione podmioty, a co więcej, ochotnicze straże pożarne mają za zadanie także organizowanie ćwiczeń (art. 3 pkt 6 ustawy o ochotniczych strażach pożarnych). Poczynione zatem w §2 uchwały Nr III/18/2024 zastrzeżenie, polegające na określeniu organizatorów ćwiczeń i szkoleń, stanowi nie tylko nieuprawnione przekroczenie delegacji ustawowej (rada gminy nie została upoważniona do określenia podmiotów organizujących szkolenia lub ćwiczenia, za udział w których przysługuje ekwiwalent pieniężny), ale prowadzi również w konsekwencji do pozbawienia strażaka ratownika OSP tego ekwiwalentu w przypadku, gdy weźmie on udział w ćwiczeniach organizowanych przez samą ochotniczą straż pożarną, a także w szkoleniu lub ćwiczeniu organizowanym przez inny uprawniony podmiot. Takie działanie niewątpliwie stanowi istotne naruszenie prawa.

W związku z powyższym, stwierdzenie nieważności § 2 w zakresie wyrazów: „organizowanym przez Państwową Straż Pożarną lub Gminę” uchwały Nr III/18/2024 Rady Gminy Stara Dąbrowa z dnia 4 czerwca 2024 r. w sprawie *ustalenia wysokości ekwiwalentu pieniężnego dla strażaków ratowników oraz kandydatów na strażaków ratowników będących członkami Ochotniczych Straży Pożarnych działających na terenie Gminy Stara Dąbrowa, uczestniczących w działaniu ratowniczym, akcji ratowniczej, szkoleniu lub ćwiczeniu oraz zabezpieczeniu obszaru chronionego właściwej jednostki ratowniczo-gaśniczej Państwowej Straży Pożarnej oraz Gminy Stara Dąbrowa*, jest konieczne i w pełni uzasadnione.

Na marginesie organ nadzoru wskazuje również, że tytuł uchwały Nr III/18/2024 nie koresponduje z treścią przepisów w niej zamieszczonych, albowiem tytuł uchwały wskazuje, że na jej podstawie ekwiwalent pieniężny przysługuje również kandydatom na strażaków ratowników, jak też za udział w zabezpieczeniu obszaru chronionego właściwej jednostki ratowniczo-gaśniczej Państwowej Straży Pożarnej oraz Gminy Stara Dąbrowa, co jednak nie znajduje odzwierciedlenia w treści uchwały.

Na niniejsze rozstrzygnięcie nadzorcze przysługuje skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Szczecinie. Skargę wnosi się do Sądu za pośrednictwem Wojewody Zachodniopomorskiego w terminie 30 dni od dnia doręczenia rozstrzygnięcia.

I Wicewojewoda Zachodniopomorski

Bartosz Brożyński